

NOTARITE KOJA 2017. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

I Koja koosseis ja juhtimistegevus

2017. aasta alguses ja lõpus oli Notarite Koja liikmete arv 93. Aktiivselt töötas 91 notarit, ametitegevus oli peatatud kahel notaril.

Notarite Koja aastakoosolek toimus 10.03.2017. Valimiskoosolek toimus 27.10.2017. Notarite Koja esimeheks valiti Merle Saar-Johanson, aseesimeheks Anne Saaber, eestseisuse liikmeteks Gerda Pitk, Kersti Kulla, Erki Põdra, Andrei Lössenko ja Andrus Ruul. Koosolekul valiti ka revisjonikomisjoni, aukohtu ja toetuste fondi komisjoni liikmed.

Notarite Koja eestseisuse istungid toimusid aasta jooksul 10 korral.

II Kandidaaditeenistus

Kandidaaditeenistust koja juures jätkasid Aimi Leht, Eve Põtter ja Mall Vendel. Koja juures töötas 0,2 kohaga Katrin Sepp. Notarikandidaadid osalesid koja ülesannete täitmisel, sh rahvusvahelise koostöö arendamisel, eelnõude kohta arvamuste ja ettepanekute koostamisel, abieluvararegistri üleandmise ettevalmistamisel, E-apostilli ning E-notar 3 ja digitõestuse projektide läbiviimisel ning koolituste korraldamisel.

III Notarite ametitegevus

2017. aastal tegid notarid kokku 315 704 ametitoimingut, mis on 7,5% rohkem kui 2016. aastal (292 247). 2017. aastal tehti notari kohta keskmiselt 3469 ametitoimingut. 2016. aastaga võrreldes suurenes ametitoimingute arv kõigis tööpiirkondades, välja arvatud Hiiumaal, kus toimingute arv jäi peaaegu samaks. Enim suurenes toimingute arv Harjumaal, Tartumaal, Ida-Virumaal, Saaremaal, Pärnumaal, Lääne-Virumaal ja Viljandimaal.

Järgnevas tabelis on toodud toimingute koguarv Eestis ja keskmine toimingute arv notari kohta aastatel 2006-2017.

Aasta	Toimingute koguarv Eestis	Notari kohta keskmiselt
2006	739 718	8 219
2007	576 285	5 941
2008	460 602	4 606
2009	330 529	3 305
2010	290 081	2 991
2011	281 490	2 872
2012	285 565	3 006
2013	292 008	3 123
2014	296 474	3 205
2015	289 870	3 168
2016	292 247	3 212
2017	315 704	3 469

Ametiteenuseid osutasid notarid 2017. aastal kokku 3089 korral (võrdluseks: 2016. a 2908 korral). Täpsemad andmed ametitegevuse statistika kohta leiduvad käesoleva aruande lisades 1-7.

IV Notari teenuse kättesaadavus ja klienditeenindus

Teenuse kättesaadavusega 2017. aastal probleeme ei esinenud. Ooteaegade kindlakstegemiseks viidi aprillis läbi kaks küsitlust – üks veebipõhise ankeedi vormis ja teine anonüümne e-posti teel läbiviidud küsimus väljaspool notaribürood tehtavate toimingute ooteaegade väljaselgitamiseks.

Veebipõhise ankeedi vormis küsitluse tulemustest nähtuvalt märkisid 77% vastanutest kinnisvaratehingute tegemise ooteaja pikkuseks 1 kuni 3 tööpäeva. Pärimismenetluse algatamine oli 69% vastanute büroodes võimalik kuni 3 tööpäeva jooksul. Osaiingu asutamise ooteaeg oli ligi 80% vastanute teatel 1 kuni 3 tööpäeva. Väljaspool notaribürood toimingute tegemisel märkis 50% vastanutest ooteaja pikkuseks ühe nädala, kuni 3 tööpäeva jooksul teevad toiminguid väljaspool notaribürood 13% vastanutest.

Väljaspool bürood tehtavate ametitoimingute ooteaegade väljaselgitamiseks läbiviidud anonüümse küsitluse käigus koguti andmeid 22 Tallinna, 8 Ida-Virumaa ja 7 Tartu notaribüroost. Vastustest nähtuvalt oli ooteaeg kuni üks nädal 10% büroodest, kaks nädalat 20% ja kolm nädalat või rohkem 30% vastanutest. Ühes büroos oli võimalik väljasõit juba järgmisel päeval.

V Infotehnoloogia

- Apostilliregistri arendus e-apostillide väljastamiseks

01.12.2017 rakendus E-apostilli ja uue apostilliregistri projekt. Kasutajatele avati e-apostilliregister ja selle iseteenindusportaal, mis lihtsustavad apostillide taotlemist, väljastamist ja kontrollimist ning dokumentide riikidevahelist ringlust. Teenus on avatud ka e-residentidele.

Portaali iseteeninduskeskkonnas saab lisaks digitaalse taotluse esitamisele maksta arveid, hallata isikule väljastatud apostille ning taotleda ametnikelt dokumentide väljastamist ning üleslaadimist otse elektroonilisse apostillide keskkonda. Lisaks lihtsustus apostillide kontrollimine sihtriigi ametniku jaoks, kes saavad seda edaspidi teha mugavalt e-apostillide registris neile teatavaks tehtud metaandmete kaudu.

Projekti rahastati Euroopa Liidu struktuuritoetuste taotlusvoorst „E-residentidele suunatud avalike teenuste kaasajastamine“ ja Notarite Koja eelarvest.

- E-notar 3 ja digitõestuse projekt

2017. aasta mais esitati Euroopa Liidu struktuuritoetuste taotlusvoorus „Avalike teenuste arendamine IKT võimaluste abil“ E-notar 3 ja digitõestuse projekti eeltaotlus. Pärast projekti eeltaotluse rahuldamist viidi läbi arenduse, turvaauditi, ISKE auditi ja riistvara hankimiseks riigihanked. Projekti täistaotlus rahuldati 28.12.2017, millele järgnes hankelepingute sõlmimine riigihangete käigus selgunud edukate pakkujatega. Arendustööd algavad 01.02.2018 ja projekti rakendumine on kavandatud 2019. aasta viimasesse kvartalis. Projekti rakendumiseks vajalike seadusemuudatuste eelnõu väljatöötamisel jätkub koostöö Justiitsministeeriumiga.

- E-notari infosüsteemi arendused

E-notari infosüsteemis viidi 2017. aasta jooksul läbi mitmeid olulisi arendustöid uute teenuste arendamiseks, infosüsteemi funktsionaalsuse parendamiseks ja kasutajamugavuse tõstmiseks. Olulisemad tööd olid seotud E-apostilli projekti rakendamisega, korteriomandi- ja korteriühistuseadusega seotud arendustega, X-tee versiooni 6 teenuste kasutuselevõtmisega ning Windows 10 *Fall Creators Update* toe pakkumisega seotud küsimuste lahendamisega.

Kasutusele võeti Riigi Infosüsteemi Ameti väljaantud uue ja turvalisem X-tee 6 versioon. Kuna e-notari infosüsteem kasutab kokku 10 andmekogu ja ligi 40 X-tee teenust, oli nende ümberseadmine väga töö- ja ajamahukas. 2017. aasta lõpuks oli üle poolte E-notari kasutatavatest X-tee teenustest uuele versioonile seadistatud ning tööd lõpetatakse 2018. aastal.

2017. aasta viimases kvartalis oli prioriteediks korteriomandi- ja korteriühistuseaduse muudatustega kaasnenud arenduste tegemine. Kuna samal ajal arendati ka äriregistri ja kinnistusraamatu infosüsteeme, tuli järk-järgult teha muudatusi ka e-notaris.

Lisaks tehti e-notaris väiksemaid kasutajamugavust lisavaid arendusi, millele e-notari kasutajad olid tähelepanu juhtinud. Kokku anti aasta jooksul välja üheksa suuremat e-notari versiooniuuendust. Regulaarselt toimusid e-notari töörühma kohtumised, kus vaadati üle tehtud arendused ja arutati kasutajatelt laekunud ettepanekuid.

- Pärimisregistri tegevus

2017. aasta jooksul tehti pärimisregistrisse kokku 35 074 kannet, millest enamuse tegid notarid e-notari kaudu. Pärimismenetluse algatamise kandeid tehti 10 443 ja pärimistunnistusi tõestati 10 920. Kohtud tegid pärandvara hoiumeetmete kohta 86 kannet.

Pärimisregistrisse tehti portaali eesti.ee kaudu 175 koduse testamendi kannet.

Notarite Koda tegi 17 kannet kohtutäituri poolt enampakkumisel pärandvara ühisuse osa võõrandamise kohta ning neli kannet Baseli testamendiregistri loomise konventsiooni alusel Leedust saabunud teate põhjal.

Euroopa Testamendiregistri (ENRWA) kaudu saabus Notarite Kojale kokku 127 päringut. Päringute alusel ühtegi testamenti ei leitud. Eesti notarid on teinud kokku 13 päringut.

Justiitsministeeriumi kaudu esitati õigusabitaotlusena 12 päringut ja Välisministeeriumi kaudu üks päring. Mitmel korral on taotluse pärimisregistrist andmete saamiseks esitanud Eesti ametiasutused (nt Politsei- ja Piirivalveamet ja kohtud).

VI Notarite järelevalve, distsiplinaarasjad ja aukohus

2017. aastal toimus korraline kohapealne kontroll viie notari tegevuse üle.

Järelevalve aktides toodi välja järgmised positiivsed tähelepanekud:

- 1) Notariaalakti on lisatud selgitused olukorras, kus ehisregistri elektroonilises andmebaasis lepingu eseme kohta sisalduvad andmed erinevad kinnistusraamatusse kantud andmetest.

- 2) Kinkelepingule on lisatud selgitus, et kinkijal on õigus kinkelepingus kingisaajale ette näha koormisi, sealhulgas taotlema kingisaajalt, et kingisaaja seab isikliku kasutusõiguse korteriomandile kinkija kasuks.
- 3) Notariaalakti on lisatud märkus, et lepingupool näeb enda teatel halvasti ning seetõttu on notar soovitanud kaasata tõestamise juurde tunnistaja.
- 4) Testaatori korraldused surma puhuks on arusaadavalt kirjeldatud. Näiteks on selgelt välja toodud põhjendus, miks testaator teeb ühele oma lastest annaku.
- 5) Notar on osalejatele selgitanud, et kontonumbri märkimisel tuleks osalejatel olla tähelepanelik, kuna notaril puudub võimalus kontrollida kontonumbri õigsust.
- 6) Väljasõidul tõestatud testamendis oli jäetud testaatori korralduse kohale tühjad read, mille notar oli täitnud käsitsi testaatori juuresolekul. See näitab, et testamenti ei olnud ette valmistatud ilma testaatoriga isiklikult kohtumata.

Järelevalve aktides toodud negatiivsed tähelepanekud olid järgmised:

- 1) Tehingus osaleva vandetõlgi kohta on tehtud isikuandmete päring. Kuigi isikuandmete päringu tegemisel on võimalik selgitada välja tehingus osaleja teovõime, ei ole võimalik, et vandetõlgina tegutseb isik, kelle teovõimet on piiratud. Seega ei ole vandetõlkide isikuandmete kohta päringute tegemine soovitatav.
- 2) Ostuhinna hoiustamise puhul notari tasu arvestamisel ei ole arvesse võetud seda, et tulenevalt notari tasu seaduse § 5 lõikest 1 kui dokument sisaldab mitu tehingut, liidetakse nende tehinguväärtused.
- 3) Hüpooteegi kustutamise avalduse koostamise eest tuleb notari tasu arvestada ka siis, kui see avaldus sisaldub mõnes lepingus ning kinnisaja omanik ja hüpoteegipidaja ei lepi võlaõiguslikult kokku hüpoteegi kustutamises.
- 4) Hoiustamise raamatu täitmisel esineb hooletusvigu.

Kaugjärelevalve korras viidi aprillis läbi notaribüroode ooteaegade veebipõhine küsitlus. Samal perioodil toimus ka anonüümne küsitlus e-posti teel väljaspool notaribürood tehtavate toimingute ooteaegade väljaselgitamiseks.

2017. aastal algatati distsiplinaarmenetlused Tallinna notarite Robert Kimmeli ja Margus Veskimäe ning Pärnu notar Kristi Kivimägi suhtes. Margus Veskimäe ja Kristi Kivimägi suhtes lõpetati distsiplinaarmenetlused distsiplinaarsüüteo puudumise tõttu.

Robert Kimmeli osas loeti distsiplinaarsüütegu tuvastatuks ja distsiplinaarkaristuseks määrati justiitsministri 29.01.2018 käskkirjaga rahatrahv summas 6400 eurot.

Distsiplinaarsüüteo tuvastamise komisjon leidis, et selgituskohustuse täitmata jätmisega on notar süüliselt rikkunud tõestamisseaduse § 18 lõikes 1 nimetatud ametikohustust selgitada välja osalejate tahte ja õiguslikult korrektseks tehinguks olulised asjaolud, selgitada osalejatele tehingu tähendust, õiguslikke tagajärgi ja tehingu tegemise erinevaid võimalusi ning hoolitseda selle eest, et välistataks eksimused ja kahtlused ega kahjustataks kogenematu ja asjatundmatu osaleja huve. Notar tõestas kinnistu tagasiostuõigusega müügilepingu, kuid ei selgitanud pooltele hüpoteegi või eelmärke seadmise võimalust. Lepingus oli kokkulepe, et müüjal on õigus kinnistu hiljemalt kuue kuu jooksul lepingu sõlmimisest tagasi osta, tehes tagasiostuõiguse teostamiseks notariaalselt tõestatud avalduse. Selline kokkulepe oli kehtiv vaid lepingupoolte vahel ning selle kohta ei kantud kinnistusraamatusse ühtegi märkust, mis teeks kokkuleppe nähtavaks kolmandatele isikutele. Samuti ei seatud eelmärget müüja kasuks ja seetõttu oli ostjal võimalik kinnistut piiranguteta käsutada. Komisjon märkis, et tagasiostuõigusega müügilepingu korral on tagasiostuõigust võimalik tagada eelmärkega.

Samuti tuvastas komisjon, et notari praktikaks on broneerida tehinguks lühem aeg kui on Notarite Koja poolt 2016. aastal notarite hulgas läbiviidud küsitluse tulemuste pinnalt enamusel notaritel tavaks. Seega oli komisjonil alust arvata, et notar praktiseerib tehingute tõestamiseks liiga lühikesi aegu, mistõttu ei pruugi ta jõuda kõikidele klientidele piisavalt põhjalikult tehingu asjaolusid ning nendega kaasnevaid riske selgitada. Sellega kaasneb oht, et lepingus ei saa kajastatud kõik vajalikud nüansid või inimesed ei saa tehingu tagajärgedest piisavalt aru. Leiti ka, et notariaalne tõestamine pakub ainult siis individuaalset kaitset, kui annab tehingu õiguslike tagajärgede kohta teavet vajavale osalejale vastava informatsiooni. Kui tehingud on tehtud kiirustades, ei ole seda komisjoni hinnangul võimalik teha.

Aukohtu menetlusi 2017. aastal ei algatatud.

VII Koostöö Justiitsministeeriumi ja teiste ametiasutustega ning praktika ühtlustamine

Seoses õigusaktide muudatuste ettevalmistamise ja jõustunud seaduste rakendamisega jätkus koostöö Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Välisministeeriumi, samuti Riigikogu õiguskomisjoni ja teiste asutuste ametnikega.

Arvamused esitati järgmiste õigusaktide eelnõude ja väljatöötamiskavatsuste kohta:

- 1) Advokatuuriseaduse, kohtute seaduse, kohtutäituri seaduse, maksukorralduse seaduse, notariaadiseaduse, notari distsiplinaarvastutuse seaduse, pankrotiseaduse, patendivolniku seaduse, riigilõivuseaduse ja vandetõlgi seaduse muutmise seaduse eelnõu;
- 2) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse eelnõu;
- 3) Eesti väärtpaberite keskregistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 4) Kinnisasja avalikes huvides omandamise ja sundvõõrandamise seaduse eelnõu;
- 5) Justiitsministri 14. detsembri 2001. a määruse nr 97 "Välisriikide ametiisikute loetelu, kelle tõestatud volikiri on võrdne Eesti notari tõestatud volikirjaga" muutmise eelnõu;
- 6) Kohtulike registrite andmete ja toimikudokumentidega tutvumise ja nendest väljatrükkide väljastamise korra muutmise seaduse seotud justiitsministri määruste muutmise eelnõu;
- 7) E-apostilli projekti rakendamiseks vajalike justiitsministri määruste muudatuste eelnõu;
- 8) Kohtule dokumentide esitamise korra, kinnistusosakonna kodukorra jt justiitsministri määruste muudatuste eelnõu;
- 9) Seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus notarite ja kohtutäiturite sissetulekute avalikustamiseks;
- 10) Tsiiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsus.

Notarite praktikas tõusnud küsimuste ja erinevate õigusaktide tõlgendamisel tekkinud probleemide lahendamiseks pöördus Notarite Koda 2017. aastal järelepärimistega Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Rahandusministeeriumi, õiguskantsleri, Maa-ameti, Finantsinspektsiooni, Tallinna Linnaplaneerimise Ameti, Tartu Vangla jt asutuste poole.

Aasta jooksul toimusid arutelud justiitsministri, Justiitsministeeriumi asekanterite, vabakutsete talituse, eraõiguse talituse ja kohturegistrite talituse ametnikega.

Riigikogu õiguskomisjonis toimunud aruteludel osales Tarvo Puri.

Praktika ühtlustamist puudutavaid küsimusi arutati aktiivselt notarite õppepäevadel ja seminaridel. Juriidilisi küsimusi ja õiguspraktikat puudutavaid arutelusid kajastati Google keskkonnas asuvas Notariakadeemia foorumis. Samas keskkonnas asuvasse failikogusse on salvestatud koolitusmaterjalid ja -konspektid, olles kättesaadavad kõigile Notariakadeemiaga liitunudile.

Jätkus Rahandusministeeriumi juures tegutseva rahapesu tõkestamise nõukoja töö, milles osales Eve Strang.

VIII Avalikud suhted ja sisekommunikatsioon

2017. aastal jätkas ilmumist Notarite Koja ajakiri Notar Bene. Aasta jooksul ilmus kaks klientidele suunatud Notar Bene numbrit. Notar Benes ilmunud artikleid avaldati ka Delfi.ee kinnisvara ja Postimees.ee kodustiili rubriigis.

Facebookis asuva NotarBooki leheküljel avaldati kokku 50 nõuandvat postitust, samuti jagati hulgaliselt meedias ilmunud notarite artikleid ja muid lugejatele kasulikke infomaterjale. NotarBookis said vastuse ligi 30 kasutajatelt laekunud küsimust. 2017. aasta lõpuks oli NotarBookiga liitunud üle 1770 kasutaja.

- Notaribüroode avatud uste päev

Euroopa tsiviilõiguse päeva tähistamise ja Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) projekti "Notarid kohtuvad kodanikega" raames toimus 1. novembril notaribüroode avatud uste päev, mis keskendus sel korral kinnisvaratehingutele. Avatud uste päeval osalesid kõik notaribürood. Nõu saamiseks pöördus notarite poole kokku ligi 680 inimest. Tallinnas ja Harjumaal külastas notareid kokku 280, Tartus 77, Pärnus 54 ja Saaremaal 50 inimest. Notari kohta toimus keskmiselt 7 ja büroo kohta ca 11 nõustamist.

Kõige enam küsiti nõu kinnisvaraga, pärimisega ja abielulahutusega kaasneva varajagamisega seotud küsimustes, aga huvi tunti ka näiteks kinkelepingute ja volikirjade vastu.

Meedias kajastati avatud uste päeva erinevates väljaannetes kokku 73 korral. ETV saates Terevisioon toimus 31.10.2017 intervjuu Merle Saar-Johansoniga. Avatud uste päevi kajastati ka Vikerraadio mitmes saates. Notarite Koja pressiteate avaldasid mitmed väljaanded, sh Postimees, Delfi, Äripäev, BNS, Järva Teataja, Pärnu Postimees, Meie Maa, Saarte Hääl, Virumaa Teataja, Valgamaalane, Sakala, Vooremaa, Lääne Elu, Sõnumitooja, Pealinn ja Viimsi Teataja. Notarbooki leheküljel jagati avatud uste päeva infot kokku 127 korral.

- Notarite esinemine konverentsidel ja seminaridel

Notarid esinesid ettekannetega järgmistel konverentsidel ja seminaridel:

- 1) 13. veebruaril käisid Lee Mõttus ja Priidu Pärna Luxembourgis koolitamas Euroopa Kohtu tõlkeosakonna Eesti juriste perekonna- ja pärimisõiguse teemadel.
- 2) Aivar Mesikäpp esines ettekandega „Pärandi vormistamine Eestis“ 23.-25. märtsil Sankt-Peterburis toimunud Venemaa Föderatsiooni Loode-Venemaa Koordineerimis-Metoodilise Nõukogu istungil.
- 3) Priidu Pärna esines ettekandega „Notar abielude lahutajana“ 16.-18. novembril Budapestis toimunud Ungari Notarite Koja 25. aastapäeva konverentsil.

- 4) Andrei Lössenko esines ettekandega „Aktuaalsed probleemid pärimisõiguses“ 8.-9. detsembril Sankt-Peterburis toimunud rahvusvahelisel seminaril.

Pressiteateid Notarite Koja ja notarite tegevuse edastati korduvalt Postimehele, Päevalehele, Äripäevale, BNS-ile, Eesti Rahvusringhäälingule ja kohalikele väljaannetele. Samuti vastati ajakirjanikelt laekunud küsimustele.

Äripäevas ilmusid Priidu Pärna artikkel kinnisvaratehingutega seotud notaritasudest ja Tarvo Puri artikkel „Inimene vajab notarit“.

Swedbanki läbiviidud pärimisalase uuringu kajastamiseks osales Äripäeva veebiseminaril Tarvo Puri. Lisaks ilmus Äripäevas Tarvo Puri kommentaaridega artikkel „Eestlane pärijatele mõtlema ei kipu“.

Vikerraadios, Maalehes ja ajakirjas Kodu & Aed jätkas nõustamist ning lugejate küsimustele vastamist Priidu Pärna.

Artikleid ja selgitavaid kommentaare jagasid notarid ka mitmetes maakonnalehtedes ning ajakirjades 60+ ja Tiiu.

Tiina Tomberg, Priidu Pärna ja Edgar Grünberg esinesid lektorina Tartu Ülikoolis. Samuti esinesid notarid ja kandidaadid muudel koolitustel ja infopäevadel, sh nõustajatena Eesti Juristide Liidu Õigusapteegis.

Meediakajastuste ulatusest, sagedusest ja tonaalsusest parema ülevaate saamiseks on käesolevale aruandele lisatud Balti Meediamonitooringu Grupi koostatud Notarite Koja meediaaudit (vt lisa 8).

IX Koolitused

2017. aastal toimus 9 notarite koolitust. Koostöös Tartu Ülikooliga toimus 7 koolitust loengute vormis, neist 4 kahes grupis. Koolitustel käsitleti lepinguõigust, äriõigust, Riigikohtu lahendite tutvustust, korteriomandi- ja korteriühistuseadust, rahapesu tõkestamist ning perekonna- ja pärimisõigust. Novembris toimus ühiskoolitus kohtunikuabidega.

Septembris toimunud perekonna- ja pärimisõiguse koolitustel osales kokku 144 inimest. Populaarseks osutusid ka lepinguõiguse, korteriomandi- ja korteriühistuseaduse ning äriõiguse koolitused, samuti notarite ja kohtunikuabide ühiskoolitus.

Täpsema ülevaate ülikooliga koostöös toimunud koolituste ja osalejate arvu kohta annab käesoleva aruande lisa 12.

Septembris toimus apostilliregistri ja e-apostillide väljastamise temaline koolitus. Augustis toimus suveseminar Ojako puhke- ja koolituskeskuses Pärnumaal.

Veebruaris, mais, oktoobris ja detsembris toimusid koolitused bürootöötajatele.

X Rahvusvahelised suhted

Eesti notarid ja notarikandidaadid osalesid rahvusvaheliste töögruppide tegevuses ja esinesid erialakonverentsidel. Näiteks osaleti nii Rahvusvahelise Notarite Liidu (UINL) kui ka Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) kohtumistel.

Aasta jooksul osaleti järgmistel UINL-i üritustel:

- 24.-25. märtsil osales Ülle-Riin Raja UINL-i Euroopa Asjade Komisjoni (CAE) kohtumisel Budapestis, Ungaris.
- 13.-14. mail võttis Anne Saaber osa UINL-i üldkogu kohtumistest Thbilisis, Gruusias.
- 10.-11. novembril osales Anne Saaber osa UINL-i institutsioonide kohtumisel Cancunis, Mehhikos.

Aasta jooksul osaleti järgmistel CNUE üritustel:

- 13. jaanuaril osalesid Eve Pötter ja Pirgit Laurits Brüsselis toimunud CNUE *Training II* seminari juhtrühma lõpukoosolekul.
- 16. jaanuaril osales notar Anne Saaber CNUE juhatuse koosolekul Brüsselis.
- 9. veebruaril osales notar Triin Tein Brüsselis toimunud CNUE *Training* seminari ekspertkohtumisel.
- 24. veebruaril osalesid Priidu Pärna ja Eve Pötter CNUE *Training* seminari lõpukonverentsil Roomas.
- 17. märtsil osales notar Anne Saaber CNUE üldkogu istungil Brüsselis.
- 20.-21. aprillil osales Paavo Uibopuu Euroopa Notarite 29. konverentsil Salzburgis.
- 18.-19. mail osales Eve Pötter Euroopa Notarite Võrgustiku (ENN) kohtumisel Vallettas.
- 21.-22. mail toimunud Futuroloogia Foorumi liikmete 3. kohtumisel Budapestis osales foorumi liige Katrin Sepp.
- 16-17. juunil osales Anne Saaber CNUE peaassamblee kohtumisel La Granja de San Ildefonsos.
- 5-7. oktoobril osalesid Merle Saar-Johanson, Tiit Sepp ja Katrin Sepp Euroopa Notarite 4. Kongressil Santiago de Compostelas.
- 27. oktoobril osales Eve Pötter Euroopa Notarite Võrgustiku (ENN) kohtumisel Haagis.
- 30. novembrist 1. detsembrini osalesid Merle Saar-Johanson ja Anne Saaber CNUE üldkogu istungil Brüsselis.

Lisaks osaleti mitmetel CNUE töögruppide kohtumistel üle veebi.

Aasta jooksul osaleti järgmistel muudel välisüritustel:

- 2.-3. veebruaril osales Eve Pötter Euroopa Justiitskoostöö Võrgustiku (EJN) kohtumisel.
- Aivar Mesikäpp esines ettekandega „Pärandi vormistamine Eestis“ 23.-25. märtsil Sankt-Peterburis toimunud Venemaa Föderatsiooni Loode-Venemaa Koordineerimis-Metoodilise Nõukogu istungil.
- 31. märtsil osales Lee Mõttus Euroopa Notariuuringute Instituudi (IRENE) rahvusvahelisel seminaril „Maksualased küsimused pärimisõiguses“ Lausanne's.
- 2.-3. aprillil osales Eve Pötter Euroopa pärimismääruse töögrupi töös.
- Priidu Pärna esines ettekandega „Notar abielude lahutajana“ 16.-18. novembril Budapestis toimunud Ungari Notarite Koja 25. aastapäeva konverentsil.

- 29. novembrist 1. detsembrini osales Eve Pötter paneeldiskussioonis Euroopa Õiguse Instituudi konverentsil Trieris.
- 2. ja 3. detsembril osalesid Merle Saar-Johanson, Erki Põdra, Lee Mõttus, Eve Strang ja Pirgit Laurits Leedu Notarite Koja 25. aastapäeval ja Balti Notarite Ümarlaul Vilniuses.
- Andrei Lössenko esines ettekandega „Aktuaalsed probleemid pärimisõiguses“ 8.-9. detsembril Sankt-Peterburis toimunud rahvusvahelisel seminaril.

Toimusid järgmised visiidid Eestisse:

- 25. aprillil külastasid Ukraina Notarite Koja esindajad Eestit, et tutvuda e-notari võimalustega igapäevatoos. Eesti e-lahendusi tutvustas Tarvo Puri. Külalisi kojas võtsid vastu Eve Strang ja Eve Pötter.
- 6.-9. juunil külastasid Eestit Ungari notarid. Visiidi peamiseks eesmärgiks oli tutvumine e-notariga. Tööd e-notariga tutvustas Tarvo Puri. Notarite Kojas toimunud kohtumisel osalesid Eve Strang, Eve Pötter ja Kaiiti Persidski.
- 18. oktoobril toimus kohtumine Tallinnas Moldova delegatsiooniga. Notarite Kojas toimunud kohtumisel osalesid Eve Strang ja Eve Pötter.

XI Dokumendihoidla tegevus

Dokumendihoidla 2017. aasta tegevuse põhieesmärgiks oli jätkuvalt notaribüroodelt hoiustamist vajavate dokumentide ja arhivaalide vastuvõtmine ja nende säilivuse tagamine. Aasta jooksul võeti dokumendihoidlasse vastu ja korrastati edasiseks säilitamiseks üle 12 000 toimiku, millega senise tegevuse tulemusena säilitamisele võetud toimikute kogumaht kasvas ca 266 000 toimikuni (vt lisa 9).

2017. aasta lõpuks oli dokumendihoidlasse säilitamiseks antud notaridokumentide maht ca 6335 jrm, mis moodustab ligikaudu 64% hoiupinna üldmahust (vt lisa 10).

Seoses notari ametitegevuse peatamisega anti 2017. aastal Rahvusrhiivile üle Tallinna notar Ülle Anmanni dokumendid. Pärimisregistri arhiivi toimikute korrastamise tulemusena anti Rahvusrhiivile üle täiendavalt ligi 4000 pärimistoimikut, mida seni oli säilitatud notarite arhiivides.

Vastuvõetud dokumentide hoiustamise kõrval on teiseks oluliseks tegevusvaldkonnaks arhiivipäringutele vastamine. Ühe kalendrikuu jooksul väljastati keskmiselt 1000 lehe mahus dokumente ja dokumendikoopiaid (vt lisa 11).

Notaridokumentide nõuetekohaseks korrastamiseks tarniti möödunud aasta jooksul notaribüroodele üle 900 arhiivikarbi ja enam kui 9600 toimikukaant.

XII Avaldused, järelepärimised ja kaebused

Endiselt kasvas Notarite Kojale esitatavate hoiatuste hulk – neid laekus kokku 690 (võrdluseks: 2016. a 536, 2015. a 405 ja 2014. a 449). Lisaks laekus e-posti ja tavaposti teel ligi 300 notarite tegevusega seotud järelepärimist.

Kogu aasta vältel esitati enim järelepärimisi pärimisõiguse ja pärimisregistri andmete kohta. Alates 1. juulist 2017, kui suleti kohtulike registrite kantseleide vastuvõtupunktid, kasvas oluliselt registripäringute tegemist ja registriandmetega tutvumist puudutavate hulk.

Tavapäraselt on rohkesti küsimusi notari tasu ning perekonnaõiguse kohta. Aasta teises pooles sagenesid küsimused 01.01.2018 jõustunud korteriomandi- ja korteriühistuseaduse kohta.

Endiselt laekus kojale päringuid notaribüroodes PPA isikuandmete töötlemise põhjuste kohta. Väljaspool tööülesannete täitmist isikuandmete töötlemise juhtumeid ei esinenud. Märtsi alguses esitati paari tööpäeva jooksul paarkümmend päringut seoses Andmejälgija rakendamisega, mis võimaldab inimestel riigiportaalis vaadata, kes nende kohta on rahvastikuregistri isikuandmete päringuid teinud.

Samuti laekus kojale nii telefoni kui e-posti teel hulgaliselt järelepärimisi notaribüroodest. Enamasti olid need seotud pärimisõiguse, perekonnaõiguse, pärimisregistris sisalduvate andmete, apostillimise ja välisriikide dokumentidega.

2017. aastal laekus kojale notarite tegevuse kohta kokku 18 kaebust (võrdluseks – 2016. aastal esitati 34 kaebust, 2015. aastal 18 kaebust, 2014. aastal 31). Seega on kaebuste arv võrreldes eelmise aastaga oluliselt vähenenud. Mitmete kaebuste puhul on klient vajanud hoopis ametitoiminguga seotud lisaselgitusi, mõnel juhul on olnud tegemist kommunikatsiooniprobleemiga.

XIII Muu tegevus

- Asendajate määramine

2017. aastal määrati Notarite Koja poolt notaritele asendajaid vastavalt notaritele asendajate nimetamise korrale kokku 123 juhul, neist koja teenistuses olevaid kandidaate 114 juhul. Notareid asendati kandidaatide poolt kokku 350 tööpäeva (2016. aastal 291 tööpäeva, 2015. aastal 283 tööpäeva).

Kolme notarikandidaadi keskmiseks asenduskoormuseks kujunes 117 tööpäeva. Seega moodustas notarite asendamine koja juures teenistuses olevate kandidaatide tööajast kokku ligemale 52%.

Asenduspäevade statistika 2017. aastal:

Kandidaat	Asenduspäevad 2017
Aimi Leht	129
Mall Vendel	121
Eve Pötter	100

- Notari tasu maksmisest vabastamine

2017. aastal vähenes notari tasu maksmisest vabastamiste arv ja summa. Tasu maksmisest vabastati 86 isikut kokku 9277 euro ulatuses. Klientide poolt tagastati kojale 676 eurot. Suurenenud on keelduvate otsuste arv: 2017. aastal 19 korral ja 2016. aastal 12 korral.

Võrdluseks – 2016. aastal vabastati notari tasu maksmisest 92 isikut kokku 11 268 euro ulatuses. Klientide poolt tagastati Notarite Kojale 1224 eurot. 2015. aastal vabastati notari tasu maksmisest 107 isikut kokku 20 649 euro ulatuses.

- Toetati ajakirja Juridica väljaandmist, põhiseaduse rahvahääletuse 25. aastapäeva dokumentaalfilmi valmimist, Eesti Harjutuskohtu Seltsi, Tartu Ülikooli õigusteaduskonna üliõpilaste osalemist rahvusvahelisel harjutuskohtuvõistlusel ja MTÜ Eesti Vähihaigete Laste Vanemate Liitu.